

ISPITNA PITANJA IZ PREDMETA EKONOMIKA EVROPSKE UNIJE

Školska 2021/2022

I DIO

POGLAVLJE 1

1. Opšti i teorijski pristup regionalnih ekonomskih integracija, prednosti i nedostaci ekonomskih integracija
2. Istorijski uslovi i pretpostavke za evropske ekonomske integracije
3. Osnovni oblici regionalnih ekonomskih integracija
4. Shema regionalnih ekonomskih integracija prema Balaši
5. Modeli regionalnih ekonomskih integracija
6. Nacrtati grafikon i objasniti simplificiranu analizu carinske ravnoteže
7. Nacrtati grafikon i objasniti efekat stvaranja trgovine
8. Nacrtati grafikon i objasniti efekat skretanja trgovine
9. Nacrtati grafikon i objasniti efekat redistribucije dohotka i neto efekte trgovine
10. Grafički prikazati i objasniti funkcionisanje carinske unije
11. Objasniti subkomponente razmjene u dinamičkom modelu
12. Nastanak i evolucija evropskih i drugih ekonomskih integracija; budućnost integracija
13. Primjeri regionalnih ekonomskih integracija u svijetu

POGLAVLJE 2

14. Osnovni podaci o najvažnijim institucijama EU.
15. Razlike između Evropskog savjeta, Savjeta EU i Savjeta Evrope
16. Evropski savjet (Ovlaštenja, način donošenja odluka, izbor predsjednika)
17. Savjet EU (Ovlaštenja, način donošenja odluka, predsjedavanje Savjetom)
18. Evropska komisija (ingerencije, procedura izbora predsjednika i povjerenika)
19. Evropski parlament (ingerencije, broj i način izbora članova, političke grupacije)
20. Evropski sud pravde
21. Evropski računovodstveni sud
22. Ekonomsko-socijalni komitet i Komitet regiona
23. Uloga i funkcionisanje Evropske investicione banke (EIB) ostale institucije
24. Glasanje kvalifikovanom većinom i značenje blokirajuće manjine? Koja zajednička institucija upotrebljava ovaj sistem glasanja?
25. Nabrojati i objasniti Kriterijume iz Kopenhagena.

II DIO

POGLAVLJE 3

26. Opšti pojmovi o Evropskoj uniji (EU) i Evrozoni (EA); površina, stanovništvo i dr

27. Analiza BDP-a i stope ekonomskog rasta u EU
28. BDV i sektorski doprinos za EU27 i EA19
29. Analiza konstituentna BDP-a za EU27, EA19 i članica prema rashodovnom metodu.
30. Analiza BDP-a zemalja članica i stope ekonomskog rasta (ukupno i po stanovniku).
31. Godišnja stopa inflacije u EU
32. Kretanja dugoročne inflacije, EU27 i EA19, 2009-2020.
33. Kretanje investicija u EU.
34. Strane direktne investicije EU
35. Teorijski aspekti nezaposlenosti i nezaposlenost u EU
36. Kratkoročna i dugoročna nezaposlenost u EU
37. Nezaposlenost prema starosnoj i obrazovnoj strukturi
38. Projekcije Evropske komisije nezaposlenosti u EU
39. Migracije i nezaposlenost u EU
40. Nezaposlenost i socijalna politika u EU
41. Makroekonomske prognoze i makroekonomska stabilnost

III DIO

POGLAVLJE 4

42. Osnove trgovinske politike Evropske unije
43. Spoljnotrgovinske barijere (carinske i necarinske).
44. Postupci u stvaranju novog trgovinskog sporazuma Evropske unije
45. Sporazumi i razmjena sa EFTA
46. Sporazumi i razmjena sa zemljama Zapadnog Balkana
47. Sporazumi i razmjena sa SAD
48. Razmjena sa Kinom
49. Sporazum i razmjena sa Velikom Britanijom
50. Trgovinska razmjena s Rusijom
51. Trgovinska razmjena sa Japanom
52. Spoljnotrgovinska politika i razmjena Evropske unije: Rezultati

POGLAVLJE 5

53. Teorijski aspekti regionalnog razvoja i regionalnih integracija
54. Regionalni razvoj i regionalna politika u EU
55. Institucionalni i pravni aspekti regionalne politike EU
56. Razvoj regionalne politike EU kroz faze
57. Finansiranje regionalnog razvoja
58. Kriterijumi dodjele regionalne pomoći (I Delorov paket)
59. Pojam i primjena NUTS klasifikacije u EU, NUTS po nivoima i obuhvat

60. Objasniti ERDF, ESF, EAGF, FIFG, te inicijative JEREMIE, JASPERS, JESICA i JASMINE. Razlika između kohezionog i strukturnih fondova
61. Zajednička regionalna politika EU i zemlje Zapadnog Balkana

POGLAVLJE 6

62. Osnove i teorija monetarnih integracija; osnove monetarne politike; Krugmanov dijagram
63. Objasniti "monetarnu zmiju". Objasniti EMS i navesti dozvoljene limite valutnih odstupanja.
64. Delorov plan stvaranja ekonomske i monetarne unije (1988)
65. Faze stvaranja Evropske monetarne unije prema ECB
66. Koraci monetarne integracije u Evropi prema Boldvin i Viplošu
67. Mehanizam razmjene deviznih kurseva (ERM I i ERM II)
68. Opšti i teorijski aspekti Evropske centralne banke (ECB); dijagram - Odnos prosječne stope inflacije i indeksa nezavisnosti CB
69. Pravni osnov, organizaciona struktura, ciljevi funkcionisanja ECB i zadaci Evrosistema
70. Ciljevi i odgovornost ECB; razlike ECB u odnosu na FED. Odnos evra i dolara?
71. Instrumenti monetarne politike ECB
72. Prednosti i nedostaci EMU
73. Bankarska unija: tri stuba
74. Kriterijumi iz Mاستrihta za uvođenje zajedničke valute - evro
75. Pravci promjena i izazovi za monetarni sistem EU

POGLAVLJE 7

76. Budžet: Teorijski aspekti
77. Makroekonomski aspekti budžeta; efekti oporezivanja; politika stabilizacije budžetom
78. Osnovne karakteristike budžeta EU
79. Faze usvajanja budžeta EU
80. Zadaci institucija u donošenju budžeta
81. Načela budžeta EU
82. Izvori prikupljanja budžetskih prihoda EU
83. Višegodišnji finansijski okvir-VFO (karakteristike i struktura budžetske potrošnje)

POGLAVLJE 8

84. Definisavanje moderne poljoprivrede: opšti i teorijski pristup
85. Nastanak, uloga i rezultati Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) EU
86. Teorijske osnove ciljeva ZPP EU
87. Objasniti nove refome ZPP. Nacrtaati i objasniti shemu "ZPP poslije 2013".

88. Reforme ZPP EU; važnije reforme ZPP do 2014. godine
89. Reforme ZPP EU; nove reforme ZPP od 2014. do 2020. godine
90. Instrumenti i mjere ZPP EU (instrumenti i politika cijena, podrška i zloupotrebe u ZPP)
91. Budžet za finansiranje ZPP EU
92. Uticaj ZPP na spoljnotrgovinsku razmjenu produktivnost, kvalitet i inovacije
93. Značaj ZPP EU za zemlje kandidatkinje i nove članice EU
94. Agroekološke mjere u EU
95. Ruralni razvoj; opšti i teorijski pristup; nastanak i istorijski razvoj ruralne politike EU
96. Ruralni indikatori i analiza ruralne politike EU

POGLAVLJE 9

97. Osnove, značaj i rezultati industrijske politike EU
98. Razvoj industrijske politike EU
99. Instrumenti industrijske politike u EU
100. Industrija 4.0. u Evropskoj uniji
101. Industrijska politika EU nakon 2020.
102. Faktori konkurentnosti industrije EU: dodana vrijednost, složenost i kvalitet proizvoda, komparativna prednost.
103. Učešće izvoza robe i usluga iz EU prema veličini firmi i vrste djelatnosti
104. Definicije i opšti pojmovi o slobodnim zonama; slobodne zone u EU

POGLAVLJE 10

105. Osnove i rezultati politike konkurencije EU
106. Opšti i teorijski aspekti o konkurenciji; karakteristike modernih tržišta; tržišne strukture
107. Metode mjerenja koncentracije;
108. Herfindal-Hiršmanov indeks (HHI) u EU i SAD
109. Procjene dopuštenosti horizontalnih koncentracija
110. Nedoželjena ponašanja na zajedničkom tržištu
111. Dominantan položaj i zloupotreba dominantnog položaja

Prof. dr Goran Popović i

Doc.dr Ognjen Erić

Literatura:	Popović, Goran, i Erić Ognjen (2021). Evropska ekonomska integracija. Banja Luka: Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci (monografija).
--------------------	---

Popović, Goran (2016). Ekonomija Evropske unije . Istočno Novo Sarajevo: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva
--

Internet izvori za dodatna istraživanja:

1. **Zvanična internet stranica statističke agencije Evropske unije - Eurostat:** <https://ec.europa.eu/eurostat> (Makroekonomski aspekti EU)
2. **Zvanična internet stranica Evropske komisije:** <https://ec.europa.eu> (Najnovija saopštenja i aktuelnosti za rad Evropske komisije; npr. Prijedlozi novog instrumenta Next Generation)
3. **Zvanična internet stranica CEFTA-e:** <https://statistics.cefta.int/goods>
4. **Internet portal Euractiv:** <https://www.euractiv.com/sections/future-eu/>

EU aktuelnosti na društvenim mrežama:

1. Novosti Evropskog vijeća <https://mobile.twitter.com/EUCouncilPress>
2. Ekonomija i finansije EU: <https://mobile.twitter.com/ecfin>
3. Novosti Evropskog vijeća 1: <https://mobile.twitter.com/EUCouncil>
4. Trgovina EU: https://mobile.twitter.com/Trade_EU
5. Finansije EU: https://mobile.twitter.com/EU_Finance
6. EU i ekonomski rast: https://mobile.twitter.com/EU_Growth
7. Komisija EU na Twitteru: https://mobile.twitter.com/EU_Commission
8. Eurostat na Twitteru: https://mobile.twitter.com/EU_Eurostat
9. EU Tenderi: <https://mobile.twitter.com/EUTenders>
10. Budžet EU na twitteru: https://mobile.twitter.com/EU_Budget
11. Evropska unija u BiH na twitteru: <https://mobile.twitter.com/euinfoba>
12. Parlament EU na twitteru: https://mobile.twitter.com/Europarl_EN
13. EP PressService <https://mobile.twitter.com/EuroParlPress>

Aktuelnosti iz ugla predstavnika EU institucija na društvenim mrežama:

1. David Sassoli, predsjednik Evropskog parlamenta:
https://mobile.twitter.com/EP_President
2. Charles Michel, predsjednik Evropskog savjeta: <https://twitter.com/eucopresident>
3. Ursula von der Layen, Predsjednik Evropske Komisije:
<https://twitter.com/vonderleyen?s=20>
4. Josep Borrell, Visoki predstavnik EU za spoljnu politiku i bezbjednost:
<https://mobile.twitter.com/JosepBorrellF>
5. Christine Lagarde, predsjednik ECB: <https://mobile.twitter.com/Lagarde>
6. Johannes Hahn, Komesar EU za budžet i administraciju:
<https://mobile.twitter.com/JHahnEU>
7. Oliver Varhelyi, komesar EU za proširenje i susjedstvo:
<https://mobile.twitter.com/OliverVarhelyi>
8. Adina Ioana Valean, komesar EU za transport: <https://mobile.twitter.com/AdinaValean>
9. Helena Dalli, komesar EU za jednakost: <https://mobile.twitter.com/helenadalli>
10. Didier Reynders, komesar EU za pravdu, <https://mobile.twitter.com/dreynders>
11. Stella Kyriakides, komesar EU za zdravlje i sigurnost hrane:
<https://mobile.twitter.com/SKyriakidesEU>
12. Elisa Ferreira, komesar EU za koheziju i reforme:
<https://mobile.twitter.com/ElisaFerreiraEC>
13. Thierry Breton, komesar EU za unutrašnje tržište:
<https://mobile.twitter.com/ThierryBreton>
14. Janusz Wojciechowski, komesar EU za poljoprivredu: <https://mobile.twitter.com/jwojc>

15. Nicolas SCHMIT, komesar EU za rad i socijalna prava:
<https://mobile.twitter.com/NicolasSchmitEU>
16. Phil Hogan, komesar EU za za trgovinu: <https://mobile.twitter.com/PhilHoganEU>
17. Dubravka Suica, komesar EU za demokratiju i demografiju:
<https://mobile.twitter.com/dubravkasuica>
18. Maroš Šefčovič, komesar EU za međuinstitucionalne odnose i predviđanja:
<https://mobile.twitter.com/MarosSefcovic>
19. Ylva Johansson, komesar EU za unutrašnje poslove:
<https://mobile.twitter.com/YlvaJohansson>
20. Margaritis Schinas, komesar EU za promociju evropskog načina života:
<https://mobile.twitter.com/MargSchinas>
21. Věra Jourová, komesar EU za vrijednosti i transparentnost:
<https://mobile.twitter.com/VeraJourova>
22. Valdis Dombrovskis, komesar EU za finansijsku stabilnost, finansijske usluge i tržište kapitala: <https://mobile.twitter.com/VDombrovskis>
23. Paolo Gentiloni, komesar EU za ekonomiju <https://mobile.twitter.com/PaoloGentilon>
24. Mariya Gabriel, komesar EU za inovacije, istraživanje, kulturu, edukaciju i mlade:
<https://mobile.twitter.com/GabrielMariya>
25. Jutta Urpilainen, komesar EU za međunarodno partnerstvo:
<https://mobile.twitter.com/JuttaUrpilainen>
26. Dana Spinant, politički direktor za odnose s javnošću Komisije:
<https://mobile.twitter.com/DanaSpinant>

27. Margrethe Vestager, potpredsjednik komisije za digitalno doba:
<https://mobile.twitter.com/vestager>
28. Frans Timmermans, potpredsjednik komisije za green deal:
<https://mobile.twitter.com/TimmermansEU>
29. Miroslav Lajčák, specijalni predstavnik EU za dijalog Beograda i Prištine te druga zapadnobalkanska pitanja: <https://mobile.twitter.com/MiroslavLajcak>

Internet tekstovi novinskih portala za dodatna istraživanja:

1. Neviđeni budžet za neviđeni izazov (28.05.2020) Deutsche Welle:
<https://www.dw.com/sr/nevi%C4%91eni-bud%C5%BEet-za-nevi%C4%91eni-izazov/a-53598105>
2. Merkel i Makron: Dugovi za Evropu (19.05.2020) Deutsche Welle
<https://www.dw.com/sr/merkel-i-makron-dugovi-za-evropu/a-53490827>
3. Ko će finansirati obnovu u EU poslije korone? (20.05.2019) Deutsche Welle:
<https://www.dw.com/sr/ko-%C4%87e-finansirati-obnovu-u-eu-posle-korone/a-53503799>
4. „Štedljiva četvorka“ protiv Berlina i Pariza (25.05.2019) Deutsche Welle:
<https://m.dw.com/sr/%C5%A1tedljiva-%C4%8Detvorka-protiv-berlina-i-pariza/a-53551696>
5. Bajka o propasti Evropske unije (15.05.2019) Deutsche Welle: <https://m.dw.com/sr/bajka-o-propasti-evropske-unije/a-53445609>
6. Samit EU: traži se novac za obnovu (23.04.2019) Deutsche Welle:
<https://m.dw.com/sr/samit-eu-tra%C5%BEi-se-novac-za-obnovu/a-53212714>
7. 500 milijardi protiv korona-krize u EU (10.04.2019) Deutsche Welle:
<https://m.dw.com/sr/500-milijardi-protiv-korona-krize-u-eu/a-53085186>

8. EU je pogledala u balkansko dvorište – bilo je krajnje vrijeme (26.03.2019) Deutsche Welle: <https://m.dw.com/sr/eu-je-pogledala-u-balkansko-dvori%C5%A1te-bilo-je-krajnje-vreme/a-52914218>
9. Proširenje EU, budžet – svađa u najavi (17.10.2019) Deutsche Welle: <https://www.dw.com/sr/pro%C5%A1irenje-eu-bud%C5%BEet-sva%C4%91a-u-najavi/a-50863871>
10. Pariz blokirao Albaniju i Sjevernu Makedoniju (16.10.2019) Deutsche Welle: <https://www.dw.com/sr/pariz-blokirao-albaniju-i-severnu-makedoniju/a-50851972>
11. Da li je proširenje EU zauvijek mrtvo? (19.10.2019) Deutsche Welle: <https://www.dw.com/sr/da-li-je-pro%C5%A1irenje-eu-zauvek-mrtvo/a-50897376>